

Η πρωταγωνίστρια του μαζικότερου φοιτητικού κινήματος που γνώρισε η Χιλή μιλά για την επανάσταση της νέας γενιάς

ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΠΛΙΑΚΟ

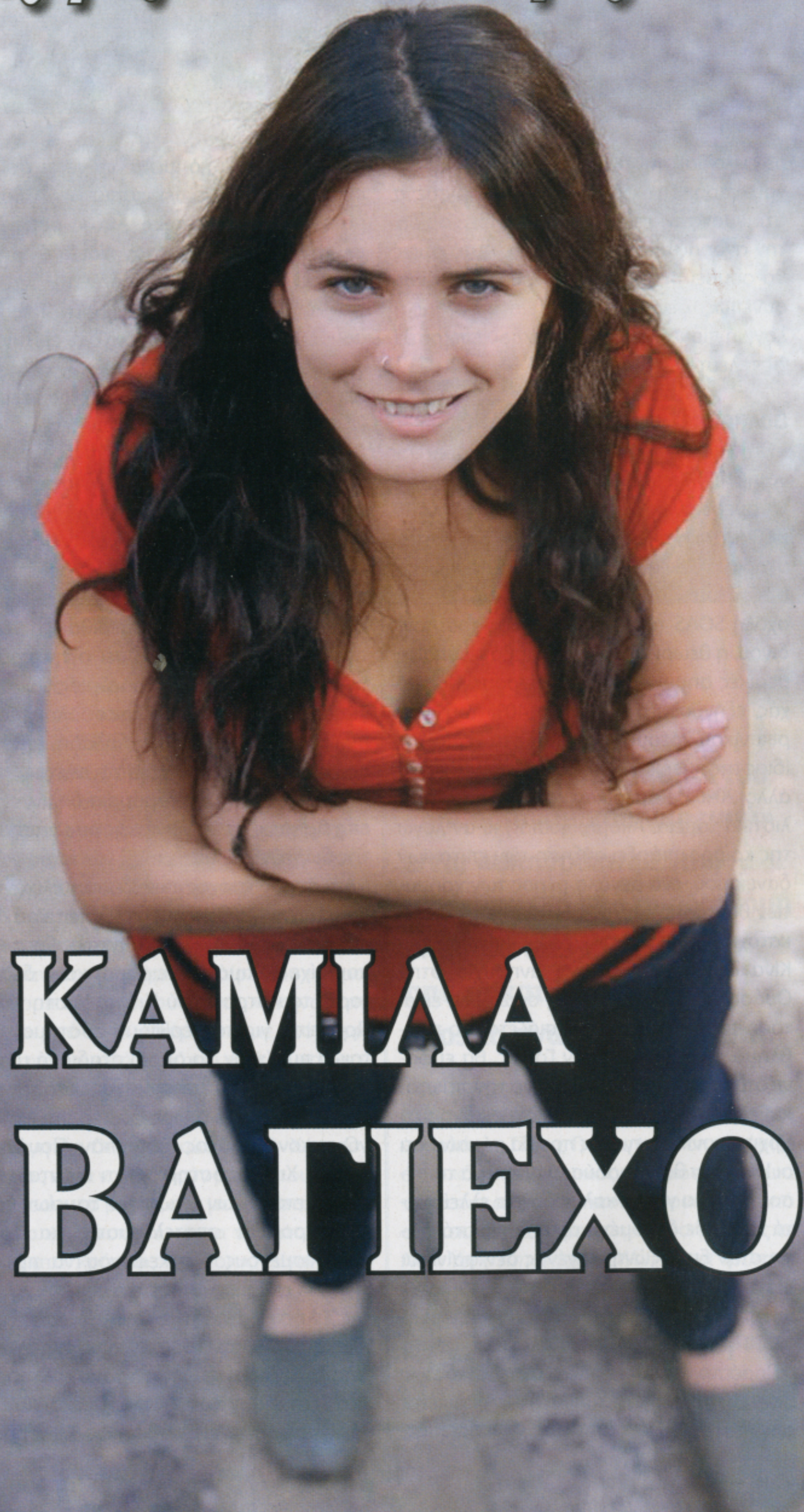
Είναι νέα, όμορφη και έχει το χάρισμα να εμπνέει τα πλήθη. Η 24χρονη Καμίλα Βαγιέχο αναδείχθηκε de facto στη φιγούρα του πιο δυναμικού και πιο μαζικού κινήματος που γνώρισε η Χιλή από τη δικτατορία του Πινοσέτ. Δηλώνει κομμουνίστρια, έχει ως ίνδαλμα τον Σαλβαδόρ Αλιέντε και διετέλεσε πρόεδρος της ομοσπονδίας φοιτητικών συλλόγων της Χιλής.

Για περισσότερο από ένα χρόνο χιλιάδες φοιτητές βγαίνουν στους δρόμους του Σαντιάγο και άλλων πόλεων ζητώντας δημόσια δωρεάν παιδεία. Η Χιλή έχει την ακριβότερη πανεπιστημιακή εκπαίδευση την κόσμο, ενώ ούτε η Μέση Εκπαίδευση είναι δωρεάν για όλους τους μαθητές, κάτι που αποτελεί κληρονομία του νεοφιλελευθέρου οικονομικού μοντέλου που ακολούθησε ο Πινοσέτ. Η Βαγιέχο έγινε η «Μαριάν» του κινήματος. Κατάφερε να το φέρει στα πρωτοσέλιδα του διεθνούς Τύπου αλλά κυρίως να το συνδέσει με την κοινωνία, τους εργαζόμενους, τα σωματεία και να μετατρέψει έναν αγώνα με εκπαιδευτικά αιτήματα σ' έναν πολιτικό αγώνα που ζητά ανατροπή των φιλελεύθερων πολιτικών.

Πριν από δύο χρόνια, οι εικόνες από τη διάσωση των τριάντα τριών μεταβιβωμένων στο ορυχείο του Σαν Χοσέ της Χιλή έκαναν το γύρο του κόσμου. Η κυβέρνηση του Σεμπαστιάν Πινιέρα εκμεταλλεύτηκε το γεγονός ποζιτικά και η εικόνα που βγήκε προς τα έξω ήταν αυτή μιας χώρας ενωμένης, σύγχρονης, τεχνολογικά εξελιγμένης, μιας χώρας-πρότυπο για τη Λατινική Αμερική. Τον τελευταίο χρόνο οι εικόνες αυτές έχουν δώσει τη θέση τους σε σκηνές βίας που θυμίζουν εποχές Πινοσέτ και υπάρχει καθολική αμφισβήτηση του ποζιτικού συστήματος στη βάση του. Μέχρι πού μπορεί να φτάσει το νεοφαιίστικο κίνημα στη Χιλή;

Το νεολαϊστικό κίνημα έχει πάψει πια να προβάλλει το πλαίσιο διεκδικήσεων ενός μόνο κομματιού της κοινωνίας. Ενσωματώ-

«Η αυταρχική Δημοκρατία είναι εργαλείο των αγορών»

ΚΑΜΙΛΑ ΒΑΓΙΕΧΟ

νει μεγάλο αριθμό κοινωνικών και επαγγελματικών ομάδων, που βλέπουν στο αίτημα για μια καλύτερη, δημόσια και δωρεάν παιδεία τη λύση σε μια σειρά προβλημάτων που κάνουν τη Χιλή χώρα ανισοτήτων και διακρίσεων. Μπροστά σε αυτό το αίτημα, η χώρα έχει μπει στη δίνη μιας πολιτικής και κοινωνικής κρίσης. Αν και αυτοί που υπερασπίζονται το παρόν σύστημα είναι μειοψηφία, αυτοί που θέλουν την αλλαγή δεν καταφέρνουν να βρουν μια πολιτική διέξοδο. Μπροστά σε αυτό το αδιέξοδο, η χιλιανή νεολαία γίνεται παράγοντας ενότητας της κοινωνίας και συγκρούεται με την ανισότητα και το έλλειμμα Δημοκρατίας που κυριαρχεί στη χώρα από το πραξικόπημα του Πινοσέτ μέχρι σήμερα.

Τι είναι αυτό που έχει κερδίσει μέχρι τώρα το φοιτητικό κίνημα στη Χιλή και ποιοι είναι οι στόχοι του; Πόσες σχολές και πόσα σχολεία βρίσκονται ακόμη υπό κατάληψη;

Το φοιτητικό κίνημα συγκρούεται με μια αντιδραστική κυβέρνηση και μ' ένα σύστημα θεσμών που επιτρέπει σε μια μειοψηφία να κυβερνά σαν να ήταν πλειοψηφία. Πάνω σε αυτή τη βάση δεν υπήρξε καμία δομική αλλαγή, αλλά μικρές πολιτικές αποφάσεις που δεν θίγουν την αγοραία λογική με την οποία λειτουργεί το σύστημα της παιδείας μας. Το φοιτητικό κίνημα έχει καταλάβει ποια είναι η κατάσταση. Δεν ήταν εύκολη η μέχρι τώρα πορεία, αλλά μπορώ να σας πω, ανεξάρτητα από τους συνεχειακούς στόχους που το κίνημά μας καλείται να κυνηγήσει και να πετύχει, ότι θα πρέπει να συντονιστεί με ευρύτερους κοινωνικούς αγώνες που θα επιτρέψουν στη χώρα μας να αποκτήσει πιο δημοκρατικό Σύνταγμα. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν πλέον πολλές σχολές υπό κατάληψη. Ο αγώνας έχει περάσει σε νέα φάση, με νέους τρόπους δράσης.

Υπάρχουν καταγγελίες για υπερβολική βία από την πλευρά της Αστυνομίας – μέχρι και για σεξουαλική κακοποίηση. Πες μου για τις πρακτικές της Αστυνομίας, που εξ όσων ακούμε, δεν απέχουν και πολύ από τις πρακτικές της Εθιμικής Αστυνομίας κατά διαδηλωτών και δημοσιογράφων...

Όσο εντείνεται η κοινωνική σύγκρουση, τόσο εντείνεται η βία εναντίον των πολιτών. Δεν μιλάμε πλέον για μεμονωμένα περιστατικά. Η καταστολή, οι παράνομες συλλήψεις και η κακοποίηση είναι δεδομένες κάθε φορά που υπάρχει φοιτητική διαδήλωση. Σε αυτό

η Αστυνομία έχει ευθύνες, αλλά οι ευθύνες πρώτον απ' όλους βαρύνουν τον πρόεδρο Σεμπαστιάν Πινιέρα και την κυβέρνησή του. Παρά τα δίκαια αιτήματά μας και παρά το γεγονός ότι τα μέσα υπάρχουν, δεν παίρνει την πρωτοβουλία να τα ικανοποιήσει λόγω της ιδεολογίας που έχουν κύκλοι της Δεξιάς, που είναι αντίθετοι στο να δώσουν περισσότερα κοινωνικά δικαιώματα στους πολίτες.

Δώσε μου μια εικόνα για τον τρόπο που τα μέσα ενημέρωσης παρουσιάζουν τον αγώνα σας...

Στη Χιλή οι εφημερίδες και η τηλεόραση ελέγχονται από ένα συντηρητικό ολιγοπώλιο όπου κυριαρχούν δύο όμιλοι. Τα μέσα δουλεύουν για να υποβαθμίζουν τις προτάσεις του κινήματος για την εκπαίδευση. Αν κάποιος διαβάσει τα κύρια άρθρα μεγάλων εφημερίδων, θα δει ότι καθημερινά εκφράζουν την ανησυχία τους ότι η χώρα θα χάσει την ανταγωνιστικότητά της και υπαινίσσονται ότι θα φύγουν οι ξένες επενδύσεις. Χαρακτηριστικά παραδείγματα επιχειρημάτων, κατασκευασμένων για να προκαλέσουν φόβο και να καταπνίξουν τις κινητοποιήσεις της κοινωνίας.

Θα ήθελα να σε ρωτήσω για την οικονομία. Στη Χιλή εφαρμόστηκε ένα φιλελεύθερο οικονομικό μοντέλο από τα μέσα της δεκαετίας του '70 που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Είναι δυνατό να ανατραπεί το μοντέλο αυτό, όπως συνέβη σε άλλες χώρες της Νότιας Αμερικής;

Η Χιλή ως χώρα έχει δύο βασικά χαρακτηριστικά: πλήρως απελευθερωμένη οικονομία και «αυταρχική Δημοκρατία». Αυτά, λοιπόν, είναι τα εργαλεία των αγορών με τα οποία επιτίθενται στα κοινωνικά δικαιώματα. Από τη δικτατορία και μετά η «ανάπτυξη» έχει σφυρηλατηθεί με αυτά τα δύο εργαλεία, τα οποία έχουν προκαλέσει τεράστιες ανισότητες και υπερσυσσώρευση κεφαλαίου. Δεν είναι εύκολο να ανατρέψεις αυτό το μοντέλο, αλλά σίγουρα στη Χιλή, όπως και σε άλλες χώρες του κόσμου, έχει αρχίσει να εντείνεται η αμφισβήτησή του. Σήμερα είναι πιο ξεκάθαρο από ποτέ ότι «το τέλος της ιστορίας» ήταν ένα εσφαλμένο συμπέρασμα, καθώς από παντού ασκούνται πιέσεις για ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο, που δεν θα αφήνει τα πάντα στα χέρια των αγορών.

Γνωρίζεις ποια είναι η κατάσταση στην Εθιμική και στην Ευρώπη γε-

νικότερα; Η ποζιτική που προσπαθούν να εφαρμόσουν το ΔΝΤ και η ΕΕ έχει οδηγήσει την Εθιμική σε μια κατάσταση που μοιάζει με αυτή της Αργεντινής λίγο πριν από τη χρεοκοπία. Τι θα συμβούλευες την εθιμική νεολαία να κάνει;

Γνωρίζουμε για την Ελλάδα όσα μεταδίδουν τα μέσα και προκαλεί θλίψη πως η απληστία κάποιων λίγων βύθισε μια ολόκληρη χώρα στην κρίση. Αυτό που βλέπουμε είναι ένας λαός που κινητοποιείται, έτοιμος να παλέψει για τα δικαιώματά του. Δεν θέλω να δώσω καμία συμβουλή, δεν θεωρώ τον εαυτό μου ειδικό. Άλλωστε, η Ελλάδα αποτελεί παράδειγμα για τους κοινωνικούς αγώνες. Μακάρι με την ανταλλαγή εμπειριών στις διαφορετικές κρίσεις που περνάμε ως χώρες να μπορέσουμε να κατακτήσουμε κοινωνικά δικαιώματα και πραγματική Δημοκρατία.

Πιστεύεις ότι μπορεί να υπάρξει ένας πιο ανθρώπινος καπιταλισμός; Μια σύγκρουση μπορεί να μην είναι βίαιη; Πιστεύεις ότι ο κόσμος της Αριστεράς είναι έτοιμος –πάνω απ' όλη ψυχολογικά– να αντιμετωπίσει αυτή την ιστορική πρόκληση;

Αυτές οι ερωτήσεις είναι δύσκολο να απαντηθούν. Πιστεύω ότι η παρούσα οικονομική κρίση είναι πολύ πιο βαθιά σε σχέση με αυτό που παρουσιάζουν τα μέσα ενημέρωσης και έχει τη βάση της στη φιλοδοξία μιας ολιγαρχίας, η οποία έχει προκαλέσει τη φτώχεια εκατομμυρίων ανθρώπων. Για το αν η λύση θα είναι ειρηνική, αυτό δεν εξαρτάται από τους λαούς. Οι λαοί πάντα επιδιώκουν την ειρήνη και τη Δημοκρατία. Το πρόβλημα προκύπτει όταν οι ισχυροί προσπαθούν να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους χρησιμοποιώντας βία. Αυτή είναι η στιγμή που τα κινήματα έρχονται αντιμέτωπα με το δίλημμα να αναλάβουν ή όχι την ευθύνη των αποφάσεων για σύγκρουση. Τέλος, είμαι πεπεισμένη ότι η Αριστερά είναι έτοιμη τώρα πλέον να προτείνει μια νέα παγκόσμια τάξη, δημοκρατική, με αλληλεγγύη, που θα βάλει ως προτεραιότητα την εξέλιξη του ανθρώπου σε αρμονία με το φυσικό του περιβάλλον. Η Λατινική Αμερική και οι προοδευτικές κυβερνήσεις της είναι η απόδειξη. Ζούμε σε μια ιστορική περίοδο, που μετά από πολλά όνειρα, ήττες και ουτοπίες μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε ότι ένας άλλος κόσμος είναι δυνατό να υπάρξει και αυτό εξαρτάται από εμάς. ■

e-mail: pliakosk@gmail.com